

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเพลงกล่อมเด็กจังหวัดพิษณุโลกไว้เป็นแหล่งข้อมูลทางคติชน และเพื่อศึกษาวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กจังหวัดพิษณุโลกในด้านรูปแบบเนื้อหา และการจัดประเภท รวมทั้งศึกษาคุณค่า และบทบาทหน้าที่ของเพลงกล่อมเด็กในชุมชน ตลอดจนแนวโน้มการดำรงอยู่ของเพลงกล่อมเด็กในจังหวัดพิษณุโลก

ในการดำเนินการวิจัยได้รวบรวมข้อมูลเพลงกล่อมเด็กจากทั้งเอกสารที่มีผู้เก็บรวบรวมไว้ก่อนแล้ว และได้ออกไปเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติมจากวิทยากรผู้ให้ข้อมูลในท้องถิ่นทุกอำเภอของจังหวัดพิษณุโลก โดยมีระยะเวลาการเก็บข้อมูลตั้งแต่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ รวบรวมเพลงกล่อมเด็กได้ทั้งสิ้นจำนวน ๙๔ เพลง

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า เพลงกล่อมเด็กจังหวัดพิษณุโลกมีรูปแบบเป็นกลอนเพลงที่มีการจัดวางจังหวะของคำและสัมผัสต่างๆ คล้ายกับการนำคำพูดมาเรียงร้อยให้สัมผัสคล้องจองกัน ในการร้องจะร้องจะร้องซ้ำๆ เอื้อนยาวๆ ไม่มีทำนองตายตัว ความสำคัญอยู่ที่จังหวะในการร้อง สำหรับเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กส่วนใหญ่จะเป็นการเล่าเรื่องราวต่างๆ คล้ายกับเล่านิทานให้เด็กฟังเพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินและนอนหลับ โดยมักจะกล่าวถึงความรัก ความอาหาร ความผูกพันของแม่ที่มีต่อลูก ความทะนุถนอมเอาใจ และการปลอบโยน แต่บางครั้งก็เป็นการขู่เพื่อให้เด็กนอนหลับ อย่างไรก็ตามพบว่ามีเพลงกล่อมเด็กจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงเรื่องราวที่ไม่เกี่ยวกับเด็กเลย แต่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ปัญหาครอบครัว และปัญหาด้านเศรษฐกิจ เมื่อนำเพลงกล่อมเด็กทั้งหมดที่รวบรวมได้มาจัดจำแนกประเภท พบว่าสามารถจัดประเภทตามเนื้อหาของเพลงได้ ๖ ประเภท และจัดประเภทตามชื่อเพลงได้ ๑๑ ประเภท

ในด้านการศึกษาวิเคราะห์คุณค่า พบว่า คุณค่าของเพลงกล่อมเด็กจังหวัดพิษณุโลกสามารถจำแนกได้เป็น ๓ ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ คุณค่าในเชิงบทบาทหน้าที่ คุณค่าในเชิงวรรณศิลป์ และคุณค่าในเชิงวัฒนธรรม

สำหรับการศึกษาแนวโน้มการดำรงอยู่ของเพลงกล่อมเด็กจังหวัดพิษณุโลกพบว่า ปัจจุบันยังคงอยู่ แต่จำนวนวิทยากรที่สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดได้มีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามพบว่ามีคนยังคงให้ความสำคัญกับเพลงกล่อมเด็ก แต่เป็นไปในเชิงของหายากที่ควรแก่การอนุรักษ์

This research aims to collect lullabies in Phitsanulok as a new addition to corpus of Folklore data, to analyze their forms, contents, and classification as well as to study their values and functions of the lullabies in the community and their prospect in the future.

A portion of the lullabies was extracted from existing written collections, and the other was gathered from local informants available in every district of Phitsanulok. The period of data collection was November 1st, 2005 to August 15th, 2006. Ninety-four versions of lullabies were derived.

The findings are as follows. Lullabies in Phitsanulok are poems with simple rhymes to create melodies, like spoken words composed with rhymes. They are sung with slow tempo and with what it is called "Euan" in Thai, or dragging pronunciation of one word to another by shifting pitch up and down. No particular rhythm is evident. The prominent characteristic is the tempo of the singing.

The lyrics of the lullabies are mostly tales and fables usually recounted to children to entertain and to make them sleep. They talk about mothers' love, care, and connection towards their children and their sense of fostering and consolation. In some cases, they contain mild warning so as to make children sleep.

It is also found that some of the lullabies do not carry any children-related message. Instead, they reveal the community's life styles and family and economic problems. All the ninety-four lullabies can be classified into six groups based on the criteria of the contents of the lyrics and eleven groups, based on the criteria of the titles.

In addition, it is found that the lullabies in Phitsanulok carry three aspects of value: the functional value, the literary arts value, and the cultural value.

In regard to the prospect of the lullabies in Phitsanulok, it is found that they remain in use, despite the decreasing number of the resource persons who play an important role in transferring lullabies to the next generation. Overall, people in the community still realize the importance of the lullabies and, rather, consider them as rare existence which is worth preserving.